

## เทศน์เช้า วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว ตั้งใจฟังธรรมนะ ธรรมะเพื่อสิ่งมีชีวิต เวลาครูบาอาจารย์ท่านออกไปเทศนาว่าการเห็นไหม เอาใจคนๆ เราเอาน้ำใจของคน เราไม่เอาสิ่งใดมีประโยชน์เลย สิ่งมีชีวิตไม่มีวิญญาณ ครองมันก็เจริญเติบโตของมันโดยธรรมชาติของมัน สิ่งมีชีวิตมีจิตวิญญาณครอง สัตว์เครื่องจานของมัน มันต้องเกิดตามเวรตามกรรมของเขา วาระของเขา เขาเกิดมานี้แสวงหา การแสวงหา สัตว์นรกถ่านะ ถ้าเขาล่าได้เขาก็ได้อุ้มปากอุ้มท้องของเขา เขาล่าไม่ได้ เห็นไหม ถ้าเขาล่าไม่ได้เขาต้องหิวกระหายของเขาไป ถ้าเขาเจ็บไข้ได้ป่วยเขาก็ต้องตายไป เขาตายของเขาไปนี่เวียนว่ายตายเกิด

เราเกิดเป็นมนุษย์ นี่เป็นสัตว์ประเสริฐ สัตว์ประเสริฐมีกายกับใจๆ ใจ ถ้ามีกายกับใจ หัวใจเวลามันคั่นรน เวลาคั่นรนมันคั่นรนของมัน มันมีความเจ็บช้ำน้ำใจ แต่ถ้ามันเป็นกุศลละ? สิ่งที่มีมันสงบร่มเย็นของมันในหัวใจ นี่มันต้องเกิดอยู่แล้วใจ ผลของวิญญูมันต้องเวียนว่ายตายเกิดใจ แต่การเวียนว่ายตายเกิด เวียนว่ายตายเกิดด้วยบุญกุศลมันก็ขับส่งให้หมุนไปในวิญญู แต่เวลาเราศึกษาธรรมๆ เราประพฤติปฏิบัติกัน เราจะต้องชนะหัวใจของเรา

ถ้าเราชนะหัวใจของเราละ ธรรมชาติของกิเลส ธรรมชาติของน้ำ น้ำไหลลงต่ำ นี่ธรรมชาติของกิเลส กิเลสมันไหลลงต่ำอยู่แล้ว กิเลสมันเห็นแก่ตัวมาตลอดเวลา นี่ธรรมชาติของบุญ ธรรมชาติของบุญ บุญคือความร่มเย็นเป็นสุขของใจ ระหว่างกิเลสกับธรรมในหัวใจมันขัดแย้งมาตลอดเวลา แล้วถ้าจิตใจของคน เห็นไหม เราไปวัดไปวา กัน ไปประพฤติปฏิบัติกันก็ชั่วครั้งชั่วคราว พอปฏิบัติไปแล้วมันไปจนตรอก นี่เลืกดีกว่า เรากลับไปใช้ชีวิตปกติของเราดีกว่า นี่กิเลสมันไหลลงต่ำ ลงต่ำเพราะอะไร?

ชีวิตพรหมจรรย์ ชีวิตพรหมจรรย์ ชีวิตของเราอยู่ด้วยความเป็นพรหมจรรย์ ชีวิตของโลก เขา ชีวิตครองเรือนของเขา ชีวิตคู่ ชีวิตคู่ของเขา เขาคิดว่ามีความร่มเย็นเป็นสุขของเขา เขามี

ความอบอุ่นในบ้านเรือนของเขา มีความอบอุ่นในบ้านเรือนของเขานี้ก็เป็นบุญกุศลของเขา แต่บุญกุศลขนาดไหน นี่ผลของวิญญูฯ เวียนว่ายตายเกิดใจ นี้กิเลสมันไหลลงต่ำ ถ้าเป็นธรรมดา? ธรรมดา เห็นไหม พรหมจรรย์ๆ พรหมจรรย์เราอยู่โดยสะอาดบริสุทธิ์ของเรา ถ้าความสะอาดบริสุทธิ์ของเรา สะอาดบริสุทธิ์ถ้าเราทำของเราไปไม่ได้ล่ะ? ถ้าเราทำของเราไปไม่ได้เพราะเหตุใดล่ะ?

เพราะเหตุใด คุณความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ แต่ความเพียร เห็นไหม เวลาที่มีความเพียรมา มีความทุกข์ความยากความลำบากลำบากนของเร มันจะลำบากลำบากขนาดไหน นี่ชีวิตในทางโลกเขาก็ลำบากของเขา เวลาเราประพฤติปฏิบัติของเรา เราลำบากลำบากเพราะเราเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเราใจ เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนา นี่เราต้องมีสติ มันเป็นนามธรรม มันเป็นวัตถุธาตุ ของสิ่งใดที่มันระเกะระกะเขาจัดเข้าที่เข้าทางมันก็เรียบร้อย

จิตใจของเรามันระเกะระกะ จิตใจของเรามันขัดแย้ง เราจะจัดให้มันเรียบร้อยทำไมมันเรียบร้อยไม่ได้ล่ะ? ทั้งๆ ที่เราเป็นคนจัดเอง เราเป็นคนจัดวางเองทำไมเราทำไม่ได้ล่ะ? ถ้าเรามีสติสมบูรณ์ เรามีสติของเรา มีสติฝึกหัดของเรา เห็นไหม นี่เราจะเป็นบุรุษอาชาไนย คนที่ประพฤติปฏิบัติถ้ามีความจริงได้เป็นบุรุษอาชาไนยนะ คุณงานทางโลกที่เขาแข่งขันทางธุรกิจน้อยคนนักที่จะประสบความสำเร็จ อย่างมากก็พอดำรงชีวิตของเราอยู่ได้ในสังคมเท่านั้นแหละ น้อยคนนักที่ประสบความสำเร็จ เขาทำของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาบุรุษอาชาไนย การประพฤติปฏิบัติ งานในทางธรรม งานในทางธรรมนะ นี่มันความรู้สึก ความรู้สึกมันเข้าข้างตัวเองตลอด เราทำดีทั้งนั้นแหละ มันประสบความสำเร็จทั้งนั้นแหละ มันเป็นคุณงามความดีของเราทั้งนั้นแหละ ทำไมมันปล่อยให้มันเป็นแบบนี้ จนมันท้อใจ เห็นไหม พอกิเลสมันยุมันแห้งมันไหลลงต่ำ นี่มรรคผลมันคงจะไม่มีแล้วแหละ คำว่าไม่มีนะ หรือถ้ามี ถ้ามีเราก็ไม่มีวาสนา วาสนาเรามีเท่านี้ เราทำของเราไม่ได้เท่านี้ นี่มันไหลลงต่ำ กิเลสมันชักนำไปไหลลงต่ำทั้งนั้นแหละ แต่เรามีสติปัญญาขนาดไหนนี่เราทวนกระแส เราจะทวนกระแสเข้าไป

ทวนกระแสเราก็มีความเพียรชอบ มีความเพียรชอบ มีความวิริยะ มีความอดุสาหะ อดุสาหะที่ไหนล่ะ? อดุสาหะที่ความเพียรใจ ถ้าความเพียร ความอดุสาหะมันอยู่ที่นี้ใจ เราไม่

คาดการณ์ที่ไปอนาคตไปที่อนาคต เราไม่อยู่กับความเพียรใจ คุณติคุณอย่างพระ  
 อานนท์ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเธอจะเป็นพระอรหันต์ อีก ๓ เดือน  
 ข้างหน้าเธอจะมีสังคายนา ถึงเวลาก็มีสังคายนาจริงๆ ถ้าตอนนั้นเหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้นใครจะรู้  
 ได้อย่างไร? เพราะเหตุการณ์มันยังไม่เกิด เวลาเหตุการณ์มันเกิดขึ้นมาแล้วนะเธอจะมีสังคายนา  
 เธอจะสำเร็จเป็นพระอรหันต์วันนั้น ก็คิดว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเราจะได้เป็น  
 พระอรหันต์วันนี้ นี่ก็เร่งความเพียรใหญ่เลย

ความเพียร เห็นไหม นี่มันไม่เป็นปัจจุบัน เราทำความเพียรก็เหมือนกัน เราคาดการณ์ไป  
 มันจะเป็นอย่างนั้น มันจะได้ผลประโยชน์อย่างนี้ เราคาดการณ์ว่าจะเป็นที่เราพอใจไป นี่มัน  
 ส่งออกไป เหมือนพระอานนท์ พระอานนท์ก็คาดการณ์ไป สุดท้ายพระอานนท์บอกว่า เออ เรา  
 พักก่อนดีกว่า เราปล่อย พอปล่อยแล้วมันก็เป็นปัจจุบัน มันเข้ามาเป็นหนึ่งเดียวไป มันเข้ามาเป็น  
 เพราะเราคาดไป ความคาดความหมายอารมณ์สอง นี่มันส่งออกไปอีกตำแหน่งหนึ่ง มันส่งออกไป  
 ไปข้างนอก มันไม่เป็นตัวมันเอง เพราะความคิด ความคิดไม่ใช่จิต พอจิตมีความคิด มันคิดแต่คำ  
 ที่พระพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้

"เธอจะเป็นพระอรหันต์อีก ๓ เดือนข้างหน้า"

ก็เราจะเป็นพระอรหันต์วันนี้ แล้วเวลาคิดก็คิดกันไป ใช้ปัญญาที่ปัญญาที่ความคิดนี้ไป  
 มันไม่ย้อนกลับมาเป็นตัวของมันเองไป ถ้าย้อนกลับมาตัวมันเอง เห็นไหม เราจะพักก่อนก่อนดีกว่า  
 พอพักก่อนมันปล่อยหมด ย้อนกลับมาตัวเราเอง นี่สิ่งที่มันจะทวนกระแส ทวนกระแสกลับเข้าไป  
 ไป นี่คนไม่ทวนกระแส เราคิดว่าการส่งออกเป็นการทวนกระแส การคิดส่งออกเป็นการทวน  
 กระแส เพราะเราคิดว่าความคิดของเรา ถ้ามันเป็นการส่งออก ส่งออกก็ต้องไปคิดเรื่องวัตถุข้าว  
 ของ ก็ต้องไปคิดเรื่องวัตถุข้าวของเงินทอง นี่เรื่องส่งออก ให้อวัตถุข้าวของเงินทองมันอยู่ข้างนอก  
 แต่ความคิดมันคิดอยู่กับเรานี้แหละ คิดถึงข้าวของเงินทองมันคิดอยู่กับเรา แต่ถ้ามันปล่อยที่  
 ความคิดเรา ข้าวของเงินทองก็กองอยู่ที่เก่า มันก็วางลง วางลงมันก็เป็นตัวมันเอง

นี่ก็เหมือนกัน เวลาภาวนาขึ้นมาจะได้เช่นนั้น คาดการณ์อย่างนั้น ความหมายของเรา  
 เราต้องการไป เราต้องการมันก็เลยทุกข์ เพราะเราต้องการ เราแสวงหาของเรา เราพยายามทำของ  
 เรา เราก็เลยทุกข์เลยยากของเรา ถ้ามันทุกข์มันยาก นี่บุรุษอาชาไนย ถึงเวลานักปฏิบัติต้องเป็น

บุรุษอาชาไนย ต้องมีความเข้มแข็ง มีความกระทำของเรา ถ้าบุรุษอาชาไนยของเรา คุณศัพท์  
อาชาไนยมันเลือกกิน กินแต่ยอดหญ้า กินน้ำที่ตาน้ำ กินที่สะอาดของมัน นี่ศัพท์อาชาไนย

ถ้าศัพท์อาชาไนยมันจะได้ผลตอบแทนหัวใจสมควรอย่างนั้น ถ้าเวลากิเลสมันไหลลงต่ำ  
ก็มนุษย์เหมือนกัน เขาก็ทำเหมือนกัน แล้วนี่คุณความเจ้าเล่ห์ของครูบาอาจารย์ที่ไม่มีคุณธรรม นี่  
ลัดสั้น ต้องทำอย่างนี้ ความเพียรทำขนาดนี้มันยังไม่ได้มันจะลัดสั้นตรงไหน ถ้าลัดสั้นมันก็ไหล  
ลงไป ไหลลงต่ำทั้งนั้นแหละ แต่ถ้ามันมีความเพียรชอบ แต่ถ้าเขาเป็นขีปนาวุธปฏิบัติยาก เขาปฏิบัติง่าย  
รู้ง่าย ปฏิบัติง่ายรู้ง่ายแล้วเป็นอย่างนั้นหรือ?

นี่คุณคิดเป็นเศรษฐีโลก เขาทำธุรกิจอย่างนี้เป็นเศรษฐีโลก คนทำตามหมดเลย มันจะเป็น  
เศรษฐีโลกได้ที่ไหนล่ะ? มันก็เป็นเฉพาะเศรษฐีโลกที่โอกาสของเขา โอกาสของเขา จังหวะของ  
เขามาถึงของเขาพอดี เขาทำแล้วประสบความสำเร็จของเขา มันก็เรื่องของเขา ไร่เราจะทำอย่าง  
นั้น โอกาสอย่างนั้นมันจะมีซ้ำสองซ้ำสามไหม? มันก็บุญ นี่กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่ง  
อาศัย กรรมของบุคคลเขาก็ทำของเขา มาเขามีโอกาสของเขา จังหวะของเขามันเป็นสิ่งที่เขาทำ  
มาเขาก็ได้ประโยชน์ของเขา เราทำมาระดับนี้ แล้วเราจะเอาให้ได้ อย่างนั้น คิดให้ได้แบบนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ลัดสั้นๆ เราไปคาดไปหมายเอาเองไง ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติของท่าน  
ประสบความสำเร็จ เรื่องการภาวนาที่ขีปนาวุธยานั้นก็เรื่องของท่าน มันมีได้ไง แต่มันไม่ใช่ว่า  
เอาอย่างนั้น แล้วเราจะเอาอย่างนั้น แต่เวลาพระกัศปปะถือธูรงค์จ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัม  
พุทธเจ้าว่า

"กัศปปะเอ๋ย เธอก็อายุปานเรา ๘๐ เท่ากัน"

นี่ทำไมเธอยังต้องสั่งมาปฏิบัติอยู่อย่างนั้น นี่ถือธูรงค์ควัดไร ธูรงค์ควัดถือผ้าบังสุกุล ถ้า  
มันชำรุดเสียหายก็ต้องปะต้องชุน เพราะถ้ามันขาดจนขนาดที่ว่าเมื่อดัวเขียวผ่านได้มันขาดครอง  
นี่จ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

"กัศปปะเอ๋ย เธอก็อายุปานเรา เธอเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน เธอทำอย่างนั้นทำไม?"

นี่ขอแลกเลย ขอแลกด้วย เอาสั่งมาปฏิบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแลกกับ  
พระกัศปปะ นี่เป็นเพราะจะเชิดชูไง เชิดชูพระกัศปปะว่าเลิศในทางถือธูรงค์ควัด พระกัศปปะเลิศ

ในทางธุดงค์วัตร ทั่วๆ ที่เป็นพระอรหันต์นะ ท่านเป็นพระอรหันต์แล้ว แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า “เธอทำทำไม?”

"ข้าพเจ้าทำไว้เพื่อเป็นคติแบบอย่างให้กับอนุชนรุ่นหลังที่ได้ทำตาม"

ทั่วๆ ที่ท่านเป็นพระอรหันต์ท่านทำของท่านมา นี่เป็นประโยชน์ ท่านยังคิดถึงเป็นคติแบบอย่างกับอนุชนรุ่นหลังที่จะประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องกันมา ผู้ที่เป็นแบบอย่างอย่างนี้ทำไมไม่ทำบ้างล่ะ? เวลาคนที่อยู่ในร่องในรอย อยู่อริยประเพณี ประเพณีของพระอริยเจ้าที่ประพฤติปฏิบัติ ทำไมเราไม่เอาครูบาอาจารย์แบบนี้เป็นคติเป็นตัวอย่างล่ะ? ทั่วๆ ที่ท่านสร้างขึ้นมาก็เพื่อเป็นคติเป็นตัวอย่างให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แต่เวลาที่พาหิยะที่ปฏิบัติได้ง่ายรู้ง่าย ก็ท่านทำของท่านมา แต่ท่านได้เป็นเอตทัคคะเป็นแบบอย่างไหม? แบบอย่างมันไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้ทำความเพียรชอบ ความวิริยะอุตสาหะ แต่กิเลสมันอยากลงต่ำทั้งนั้นแหละ

ธรรมชาติของน้ำมันไหลลงต่ำ กิเลสก็พาไหลลงต่ำ ธรรมชาติทวนกระแส ถ้าทวนกระแสเราเป็นผู้เลือกใจ เราเป็นผู้ที่มีสติปัญญาว่าเราจะเลือกทางไหน ถ้าเราจะเลือกทวนกระแสเราก็ต้องมีความเพียร มีความวิริยะ มีความอุตสาหะของเรา แล้ววิริยะอุตสาหะของเรามันทำแล้วมันไม่ได้ นี่ภาวนาไม่ได้สิ่งใดเลย มันได้ประสบการณ์ ปฏิบัติบูชา คุณบุญกิริยาวัตถุ สิ่งที่เขาอยู่กันสะดวกสบายของเขานี้เป็นเรื่องของเขา เรามานั่งสมาธิภาวนาถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรานั่งสมาธิกำหนดลมหายใจเข้าพุท หายใจออกโธ เห็นไหม บุญกิริยาวัตถุ

เขาไปวัดไปวา กัน คุณติประเพณีวัฒนธรรม วัฒนธรรมของชาวพุทธ ไปวัดไปวาเขาได้บุญของเขา ยกมือไหว้พระก็ได้บุญของเขา แม้แต่ผ่านยกมือไหว้ สาธุ คิดถึงพุทโธมันก็ได้บุญของเขา แล้วนี่เรานั่งปฏิบัติบูชามันจะไม่ได้อะไรมันเป็นไปได้อย่างไร? ก็เราปฏิบัติบูชาอยู่นี่ ถ้าเราปฏิบัติบูชามันก็ได้ของเราสิ บุญกิริยาวัตถุมันได้อยู่แล้ว เราเอาร่างกายนี้เอาจิตใจนี้ถวายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันต้องได้บุญอยู่แล้ว ถ้ามันได้บุญแล้ว ปฏิบัติบูชาเพื่อมีปัญญา มีปัญญา เห็นไหม ปัญญาที่มีสติสัมปชัญญะ รู้เท่าทันตัวเอง

คุณคนที่เขาไม่มีศีลของเขา นี่เขาสนุกเพลิดเพลินไปชีวิตประจำวันของเขา ของเรถ้ามีศีล ๘ ห้ามดูการละเล่น การฟ้อนรำ ห้ามดูหนังดูละคร ห้าม เพราะไอนั้นมันไปเติมเชื้อไฟ มันเป็นสัญญาอารมณ์ มันไปกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของคน นี่แล้วพอใครไปดูอิน อู้อู น้ำตาไหล น้ำตาร่วง นั่นละมันทุกข์ยากทั้งนั้นแหละ เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติของท่าน เวลานั้นน้ำตาร่วง

น้ำตาร่วงล้างภพล้างชาติ ไอนี้ไปคูหนั่งคูละครขึ้นมาแล้วน้ำตาร่วงน้ำตาไหล น้ำตามันอาลัย  
อาวรณ์ มันผูกพัน นี่ถ้าถือศีล ๘ เขาห้าม นี่ไงเขาไม่ให้ทำ

คูสิเวลาถ้าเขาไม่มีศีลมีธรรมของเขา เขาก็สนุกเพลิดเพลินกับชีวิตของเขา ไอ้เราก็บอกว่า  
เราเป็นคนแห้งแล้ง เขามีความสุขของเขา โดยธรรมชาติของกิเลสนะ หลวงปู่เจี๊ยะก็เป็น หลวงตา  
ก็เป็น ปฏิบัติอยู่ในป่า ถึงคราวสงกรานต์เขาไปเล่นสงกรานต์กัน เขาร้องเพลง ขับนำกันไป เดิน  
จงกรมอยู่มันยังคิดเลย มนุษย์เขาเกิดมาเขาก็ยังมีความสุขอยู่บ้าง เขายังขับกลอนร้องรำทำเพลง  
กัน ไอ้เรามันเป็นสัตว์ทุกข์สัตว์ยาก คูสิมาเดินจงกรมนั่งสมาธิอยู่ในป่า เดินจงกรมไปมันได้ยิน  
เสียง พอได้ยินเสียงเพราะเรามีกิเลส กิเลสยังไม่จบสิ้น มันก็คิด

นี่หลวงปู่เจี๊ยะก็เป็น หลวงตาก็เป็น ครูบาอาจารย์เราเป็นมาทั้งนั้นแหละ นี่เป็นมา เพราะ  
ที่ยังปฏิบัติผู้มีกิเลสใช่ไหม? คนมีกิเลสมันก็มีความคิดธรรมดา เพราะกิเลสมันยุมันแห้ง แล้ว  
เราปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์ หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงตาท่านเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว นี่เวลาหลวงตา  
ท่านยังมีชีวิตอยู่ ขณะที่เกสาของท่าน โคนอกออกมามันจะเป็นพระธาตุอยู่แล้ว เวลาท่านเผาไปแล้ว  
เขาบอกว่าไม่เป็นเพราะมันยังเป็นอัฐิอยู่ มันไม่เป็นพระธาตุ ส่วนที่เป็นมันเผาไปแล้ว มันเป็น  
ตั้งแต่มีชีวิตอยู่นั้นแหละ แล้วส่วนที่มันยังไม่เป็นเดี๋ยวมันก็เป็นไปข้างหน้า อยู่ที่เวรที่กรรมของ  
คนที่ถือไว้ มันมีเวรมีกรรมของคนที่เก็บไว้

มันมีเวรมีกรรมทุกๆ อย่าง มันมีเวรมีกรรมที่ว่าจิตมันฟอกๆ ตรงไหนก่อน ในร่างกาย  
ของมนุษย์ฟอกตรงไหนก่อน ตรงไหนมันจะเป็นก่อนจะเป็นหลัง มันมีเวลาของมันทั้งนั้นแหละ  
มันมีเรื่องเวรเรื่องกรรมมันเข้ามาเป็นปัจจัย หลวงปู่เจี๊ยะท่านก็สำเร็จของท่านไปแล้ว นี่แต่เวลา  
ท่านเล่าเอง ทั้งหลวงตา ทั้งหลวงปู่เจี๊ยะท่านเล่าให้เราฟังเอง ว่านี่เวลาเขาขับกล่อมกันมามันก็ยัง  
คิด มันก็ยังคิด มันก็ยังน้อยใจ นี่เวลาปฏิบัติเป็นอย่างนั้นแหละ แล้วในปัจจุบันนี้ที่เราปฏิบัติกัน  
อยู่ กิเลสไหลลงต่ำๆ เราน้อยใจไหม?

เวลาภาวนาเราน้อยใจไหม? เราก็น้อยใจ แล้วครูบาอาจารย์ก็เป็นอย่างนี้ นี่ธรรมชาติของ  
กิเลสมันเป็นแบบนี้ ธรรมชาติของกิเลสมันยุแห้ง ธรรมชาติของน้ำมันไหลลงต่ำ ธรรมชาติของ  
มันเป็นแบบนี้ แล้วถ้าไม่มีใครไปรู้จักมันเลย เราไปคุ้นเคยกับมันนะ พอธรรมชาติเป็นอย่างนี้  
เออ จริง นี่เราเป็นคนอย่างนี้ เราเป็นคนอย่างนี้ มันเชื่อใจ มันเชื่อกับอารมณ์ความคิดอย่างนั้นไป

แล้วก็ไหลลงไปเลย แต่ถ้ามันมีवासนาบารมี ตั้งแต่พระนาทิตะ ตั้งแต่หลวงตา ตั้งแต่หลวงปู่เจี๊ยะ ท่านก็คิดมุกกลับ

ไอ้ของอย่างนี้ หลวงตาท่านเล่าให้ฟังนะ ไอ้ของอย่างนี้เราไม่เคยหรือ? ก่อนบวชเราก็เล่นฟ้อนรำไปกับเขา ถ้ามันจะดีมันก็ดีไปแล้ว นี่ถ้าเราดี เพราะเราก็เคยทำ ขณะก่อนบวชเราก็เคยเล่นกับเขา สงกรานต์ สงกรานต์งานรื่นเริงใครไม่เคยประสมมันก็ประสมมาทั้งนั้นแหละ แล้วถ้ามันดีมันก็ดีไปแล้ว แต่ทำไมขณะที่เราเป็นคฤหัสถ์ เรายังไม่ได้บวชเราก็อำมาแล้วมันก็ไม่ดี เพราะถ้าดีเราจะมาบวชทำไม เพราะมันไม่ดีเราถึงได้สละมันถึงได้ทิ้งมันมา แล้วนี่พอเรามาประพฤติปฏิบัติ เราจะทุกข์จะยากมันก็ประเพณีของพระอริยเจ้า ประเพณีของการประพฤติปฏิบัติ มันก็ต้องมีความมูมานะ มีความบากบั่นมันถึงเป็นสัมมาทิฐิ

ถ้ามันเอาความสะดวกสบาย มันจะเป็นความเพียรชอบมาจากไหน ถ้าความเพียรชอบมันก็ต้องมีความวิริยะ มีความอดสาหะไซ้ไหม นี่ถ้ามีปัญหาพลิกอย่างนี้ นี่ปัญญามันเกิดขึ้นมา เห็นไหม สัตว์อาชาไนย เพราะมันมีความอาชาไนยของมัน มันมีกำลังของมัน มันถึงมีปัญหาของมัน มันถึงลบล้างไอ้กิเลสที่มันจะชักนำไป มันจะลบล้างไอ้หน้าที่ไหลลงต่ำ เห็นเขาขับกล่อมร้องรำกันมา โอ๊ย มีความสุขเนาะ ทุกคนมีความสุขเลย

ไอ้เรามันสัตว์ทุกข์สัตว์ยาก โอ๊ย ต้องมาเดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนา มาทุกข์มายากอยู่ที่นี่ ให้อ่อนหมดเลย เดินจงกรมเดินไม่ไหว แต่ถ้ามันมีปัญหามันพลิกกลับขึ้นมา มันพลิกกลับขึ้นมามันทำของมันได้ ถ้าทำของมันได้มันก็มีความวิริยะ มีความอดสาหะ มันก็ภาวนาของมัน ต่อเนื่องกันไป นี่ถ้ามันมีปัญหาเป็นอย่างนี้ มันเป็นสัตว์อาชาไนยอย่างนี้ นี่พูดถึงธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิต ธรรมชาติของกิเลสมันก็อยู่บนภวาสวะ บนภพ บนหัวใจของสัตว์โลก แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ นี่เราก็เป็นสิ่งมีชีวิต ครูบาอาจารย์ท่านปรารธนา ปรารธนาหัวใจของสัตว์ ปรารธนาหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามันมีสติมีปัญหามันก็คัดแยก เพราะธรรมชาติของมัน มันต้องมีขั้วบวกขั้วลบมันถึงมีพลังงาน

นี่ก็เหมือนกัน เพราะมันต้องมีกิเลส ต้องมีธรรมะมันถึงแยกดีแยกชั่ว แล้วถ้ามีสติปัญญา เห็นไหม นี่เรามีสติปัญญา เราใช้ปัญญาของเราพิจารณาของเรา สัตว์ประเสริฐๆ ผู้ประเสริฐ เราอยากเป็นผู้ประเสริฐหรือเราอยากเป็นผู้ทุกข์ผู้ยากล่ะ? เราก็อยากเป็นผู้ประเสริฐ แล้วผู้ประเสริฐทำไมมันทุกข์ขนาดนี้ล่ะ? ผู้ประเสริฐทำไมเดินจงกรมนั่งสมาธิอยู่ที่นี่ ไอ้ผู้ที่เขาอยู่กับโลก อันนั้น

เขาเก็บไว้ในใจใจ ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว ทุกดวงใจเป็นแบบนี้ แล้วก็มีความสามารถกันแค่นี้ มีแต่ความเศร้าหมองในหัวใจแค่นี้ ก็เก็บมันไว้ใน ยิ้มแย้มแจ่มใส

นี่เวลาทักทายกันนะ สบายดีหรือ? สบายดีหรือ? ก็สบายทั้งนั้นแหละ ใครจะตอบว่าไม่สบาย ก็ตอบว่าสบายทั้งนั้นแหละ แต่เก็บครอบงำมันไว้ เพราะเขามีอำนาจวาสนาบารมีกันอย่างนั้น สังคมเขาอยู่กันอย่างนั้น เราแยกออกมาถือพรหมจรรย์ เราแยกออกมามีศีลมีธรรม เราจะเอาความจริงของเรามันต้องทุกข์ต้องยาก ต้องมีความวิริยะ มีความอดสาเห มีความกระทำของเรา เพื่อจะเป็นผู้ประเสริฐ ผู้ประเสริฐประเสริฐในหัวใจ แล้วหัวใจนี้นั่งสมาธิ ภาวนา เดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนาก็เพื่อเอาหัวใจของเรา ถ้าได้หัวใจของเราแล้วมันจะได้เป็นประโยชน์กับเรา นี่ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อเตือนหัวใจของเรา เอวัง